

Medborgarpartiet

Mål- och resursplan
2024-2026

1: Allmänt

Medborgarpartiet presenterar en mål- och resursplan som har utgått från kommunstyrelsens ordförandes förslag. Under olika rubriker kommer partiets förslag till förändringar och åtgärder att redovisas. Medborgarpartiet anser det viktigt att i möjligaste mån följa de mål- och riktlinjer som finns för kommunens förvaltning. Det ekonomiska läget är ansträngt under 2023 och kommer så att vara även under 2024 troligen kan en viss ljusning skönjas 2025 och framåt. Under rådande ekonomiska förhållanden finns inget utrymme för "önskemål". Vid tillfällen då en förändring/utveckling av verksamheter skall göras måste den föregås av en konsekvensbeskrivningar där ekonomin redovisas. Målbild och tid för uppföljning och utvärdering samt vilka åtgärder som skall vidtas om målet inte blev som förväntat skall finnas med.

2: Personal

Redan i 2023 års budget förordade Medborgarpartiet att ingen tillsättning och utökning av nya tjänster skulle förekomma med undantag av personal inom verksamheter som skola, vård- och omsorg där personal arbetar i direkt kontakt med elever eller vårdtagare. Vi har dock sett tjänster som "annonserats" i sociala medier där nya tjänster och vakanta tjänster finns med. Politikernas uppmaning till återhållsamhet vid tillsättande av tjänster tycks inte efterlevas av alla nämnder och förvaltningar och kan därmed ses som respektlöst mot de nämnder och förvaltningar som försöker efterleva de politiska uppmaningarna.

3: Vänersborgs kommuns resultatutjämningsreserv (RUR)

Kommunfullmäktige beslutade den 15 mars § 33 att medel kan ianspråkta av avsatta medel ur kommunens resultatutjämningsreserv vid upprättande av förslag till budget för 2024. Resultatutjämningsfonden innehåller 50 mkr och avsatta medel ianspråkta i samband med bokslutet för 2024.

Medborgarpartiet anser att RUR enbart skall användas till att motverka uppsägning av personal under detta ekonomiskt svåra år.

Medborgarpartiet föreslår kommunfullmäktige att följande verksamheter erhåller medel ur RUR för att motverka uppsägning av personal:

- 1) Ingen uppsägning av personal inom Barn- och utbildningsnämnden, 7,9 mkr
- 2) Ingen nedläggning av Lanternan inom Barn- och utbildningsnämnden, 3,4 mkr
- 3) Ingen nedläggning av Solrosen i Brålanda inom Samhällsbyggnadsnämnden, 2,6 mkr
- 4) Ingen reducering av antal medarbetare inom ASI inom Socialnämnden, 3,1 mkr

Totalt anser vi att 17,0 mkr kan ianspråkta av RUR för verksamhetsåret 2024.

3: Barn- och utbildningsnämnden

Nämnden har liksom övriga nämnder presenterat de utmaningar som finns 2024 och framåt. Enligt nämndens mål förväntas resultaten i olika kunskapsmål att öka. Skolan är viktig för ett att ge våra barn och ungdomar ett bra liv att då minska personaltätheten med 7,9 mkr anser vi rimmar dåligt med uppfatta mål. Vi anser också att det är viktigt att föräldrar som arbetar på icke kontorstid också skall ha möjlighet till barnomsorg. Vi motsätter oss därför en nedläggning av Lanternan till en besparing på 3,4 mkr.

Medborgarpartiet har minskat investeringsbudgeten för utbyggnad av 2 avdelningar på Onsjö förskola. Motivet till detta är att vi anser att barn- och utbildningsnämnden mer aktivt skall arbeta för alternativ till förskolan. Många familjer skulle vilja välja en dagbarnvårdare istället. Rapporter kommer också om att barnafödandet minskar och idag finns ingen kö inom barnomsorgen, enligt förvaltningen. Vi har tittat på presenterad befolkningsprognos och kan se att prognosen redovisar att barn i åldern 0-5 förväntas minska. Ekonomin skall inte vara vägledande vid beslut om vilken barnomsorg föräldrarna väljer men som beslutsfattare bör vi vara medvetna om att en plats på förskolan är dubbelt så dyr som en plats hos en dagbarnvårdare. Genom att aktivt rekrytera dagbarnvårdare kan kostnaden inom barnomsorgen på sikt minska. Med detta som bakgrund anser vi det inte ekonomiskt försvarbart med utbyggnad av 2 avdelningar på Onsjö.

4: Samhällsbyggnadsnämnden

Inom nämndens verksamhet anser vi att kostenheten är mycket problematisk. Ökade kostnader för hyra och personal, pga framtidens kök är en av anledningarna till att verksamheten redovisar underskott. Än en gång ser vi resultatet av en investering som ger ökade kostnader i form av hyra och personal som inte fanns med vid projekteringen. Förslaget som framkommit med om att Solrosen i Brålanda skulle stängas är ett mycket dåligt alternativ. Den politiker som någon gång varit i Brålanda och besökt Solrosen känner till vilken social samvaro som finns där och en samlingspunkt för ortens många gånger ensamma invånare. Att transportera mat från Vänersborg till ett fungerande kök i Brålanda får anser som dålig hushållning. Den besparingen på 2,6 mkr motsätter vi oss.

5: Socialnämnden

5:1 Trygghetsboende med service

Nämnden har ett stort underskott att brottas med och framtiden ser inte ljusare ut om man tittar på befolkningsprognosen som redovisar en ökning av personer mellan 80-89 år med 32% eller 608 personer från dagens läge till 2032. Motsvarande siffra för 90- och äldre är 48% eller 188 personer.

Personer 90 år eller äldre beräknas öka redan under planperioden med 48 personer. Hur skall politiker och tjänstemän tänka inför framtiden? Bygga nya äldreboenden, typ Niklasberg med All Inclusive eller kan ett nygammalt alternativ vara aktuellt?

Medborgarpartiet lämnade under förra mandatperioden in en motion där personer med behov av trygghet och omvårdnad skulle ges förtur i bostadskön till de trygghetsboende (tidigare servicehus) som finns. Motionen röstades ner och det var endast hemtjänsten, de som kommer i direkt kontakt med berörda personer, som ansåg att det fanns ett värde i motionen. De trygghetsboende som idag finns har utrymme för personal och gemsamhetsytor där boenden kan äta tillsammans och umgås.

Vid den tidpunkt som servicehusen lades ned gjordes aldrig någon ekonomisk kalkyl av nedläggningen. Vi har tittat på årsredovisningen 2015 (då alla servicehusen fortfarande fanns) och kan finna att beläggningen på servicehusen var 97%, så beläggningsproblem fanns inte. Personalkostnaden var 878 kr/plats vilket kan jämföras med boende med "All Inclusive" som då var 1 354 kr/plats dvs 54% högre. En timma i hemtjänsten kostade vid denna tidpunkt 492 kr/utförd timma vilket innebär att om en person hade mer än två timmars behov av hjälp var det "billigare" för kommunen att utföra hjälpen på ett servicehus. I årsredovisningen för 2022 har personalkostnaden på ett särskilt boende ökat till 1 506 kr/plats (+11%), bruttokostnaden 2 270 kr (+32% vilket förklaras av de nybyggnationer som gjorts) och hemtjänsten har ökat till 619 kr/utförd timma (+26%).

Genom att införa boendeformen trygghet med service skulle platser på våra "All Inclusive" frigöras och de med mycket stort vårdbehov får sin omsorg tillgodosedd där. På ett trygghetsboende med service kan de personer som av olika skäl inte kan bo kvar i det egna hemmet få omvårdnad till en lägre kostnad. Om vi utgår från att relationerna skulle vara de samma idag som ovan redovisning skulle omvårdnaden på ett trygghetsboende med service för de 48 personerna kosta 9,2 mkr mindre än på ett boende med "All Inclusive".

Den ökande sjukfrånvaron är också ett problem inom nämndens verksamhet. Tyvärr finns ingen statistik på sjukfrånvaron på de tidigare servicehusen, men vi är övertygade om att med mindre personalgrupper med ett begränsat område kommer sjukfrånvaron att minska.

Socialnämnden står inför en jätteutmaning vad gäller utvecklingen av 90- år och äldre vad gäller personalförsörjning och lokaler. Vi anser att Socialnämnden bör ges i uppdrag att presentera ett koncept för trygghetsboende med service eller annat alternativ till "All Inclusive" boende.

5:2 Heltid som norm

Medborgarpartiet anser att det är en självklarhet att kommunen skall erbjuda heltidstjänster till de som så önskar. Kommunen har som arbetsgivare ett ansvar att leda och fördela arbetet. Alla som någon gång kommit i kontakt olika typer av omvårdnad vet att det finns toppar och dalar i omvårdnad under dagen. Vi anser inte att det är god ekonomisk hushållning att använda externa utförare till tvätt, städ och inköp när detta är arbetsuppgifter som kan utföras vid tidpunkter på dagen då omvårdnadsbehovet är som lägst. Genom att säga upp avtal med externa utförare skulle socialnämnden spara 7 890 tkr enligt uppgift från förvaltningen. Besparingen är en del i finansieringen av underskottet för heltid som norm. Vi föreslår att socialnämnden ges i uppdrag att ompröva avtalen med externa leverantörer.

Många av nämndens medarbetare har ett icke svenskt ursprung. Utan dessa medarbetare kommer nämnden att ha svårt att ge hjälp till de som beviljats bistånd. En del av de medarbetare som finns idag kan ha behov av att förbättra svenska språket. Ett förslag kan vara att när "dalen" finns inom heltidstjänsten kan hen erbjudas språkundervisning och enklare hemkunskap. Finansiering av "lärare" borde kunna ske genom det generella statsbidraget till äldreomsorgen.

5:3 Personal inom ASI

Socialnämnden har aviserat att personal inom ASI motsvarade 3,1 mkr skall reduceras för att få budget 2024 i balans. Vi motsätter oss denna reduktion av personal.

6: Investeringarbudget

Kommunfullmäktiges mål för investeringar är 7% av skatter och generella statsbidrag, exklusive Va och renhållning. Ks ordförandes budgetförslag som presenteras uppfyller inte detta mål. Medborgarpartiet anser att det är viktigt att följa de beslut som är fattade. Investeringsmålet är ytterst viktigt att hålla då det resultera i ökade kostnader för verksamheterna i form av räntor, avskrivningar, hyror mm vilket innebär att nämndernas kan urholkas. Vi förstår att de förslag som finns till investeringar anses vara nödvändiga men i svåra ekonomiska tider anser vi att en prioritering måste göras.

Medborgarpartiet förslår följande förändringar i presenterad investeringarbudget:

Investeringarbudgetförändringar	2024	2025	2026
Investeringarnivå i förslaget, exkl VA och Re	264,6	308,1	346,1
Investeringarnivå på 7%	-211,2	-218,4	-226,7
Differans mot målet	53,4	89,7	119,4
<i>Vi förslår följande minskningar:</i>			
1) Bro Hamnkanalen	-0,5	-5,5	
2) Onsjö förskola	-10,5	-2,0	
3) Boende ensamhushåll	-5,0		
4) Brättevägen, Skaven, Edsvägen	-1,5	-14,0	-19,0
5) Sanden Södra	-30,0	-111,0	-104,8
6) Strategiska markinköp	-10,0	-10,0	-10,0
7) Fritidsgård			-27,0
<i>Vi förslår följande tillägg:</i>			
4) Brättevägen, Skaven, Edsvägen		1,5	14,0
5) Sanden Södra		25,0	25,0
Summa i förhållande till differens mot målet	-4,1	-26,3	-2,4

Kommentarer:

- 1) Bro över hamnkanalen anser vi är helt onödig då det finns två broar som ger goda möjligheter till både promenad, cykel och biltransport in till centrum.
- 2) Onsjö förskola har vi prioriterat bort av då vi anser att kommunen mer aktivt skall arbeta för anställning av fler dagbarnvårdare för att ge familjer en större valfrihet. Rapporter kommer också om att barnafödandet minskar och idag finns ingen kö enligt förvaltningen. Studeras presenterad befolkningsprognos beräknas barnen i ålder 0-5 år att minska.
- 3) Investeringen för boende i ensamhushåll har minskats från 9-5 mkr. Det känns orimligt att kostnaden för ett ensamhushåll skulle innebära en investering på 2,2 mkr. Vårt förslag ligger på 1,1 mkr vilket också kan anses var högt.
- 4) Brättevägen, Skaven, Edsvägen har vi skjutit fram ett år till 2025 och 2026.
- 5) Södra Sanden är ett osäkert projekt. I 2024 års budget har vi strukit projektet men sedan budgeterat med 25 mkr per år för att projektet skall finnas med.
- 6) Strategiska markinköp av vi strukit för hela planperioden.
- 7) Fritidsgård har vi tagit bort 27 mkr då vi anser att i hela kommunens fastighetsbestånd borde finnas någon lokal som kan passa denna typ av verksamhet.

Genom att fastställa Medborgarpartiets förslag till investeringarbudget kan det finansiella målet för investeringar uppfyllas.

7: Resultatbudget

Resultatbudget, mnkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Verksamhetens nettodriftskostnader	-2 366	-2 496	-2 853	-2 871	-2 957
Avskrivningar	-117	-114	-126	-128	-131
Verksamhetens nettokostnader	-2 638	-2 838	-2 979	-3 000	-3 088
Skatteintäkter	2 009	2 045	2 139	2 241	2 345
Generella statsbidrag och utjämning	810	823	878	881	893
Verksamhetens resultat	182	30	37	122	150
Finansiella intäkter	9	6	4	4	4
Finansiella kostnader	-11	-31	-57	-49	-53
Resultat före extraordinära poster	180	5	-16	77	101
Extraordinära poster	0	0	0	0	0
Årets resultat	180	5	-16	77	101

Medborgarpartiets resultatbudget har justerats med den 17 mkr som vi ianspråktagit av RUR i förhållande till KS ordförandes resultatbudget.

Förslag till beslut:

- 1) Kommunfullmäktige fastställer utdebiteringen under 2024 till 22:21 per skattekrona. Nivån är oförändrat jämfört med 2023.
- 2) Kommunfullmäktige fastställer vision, övergripande inriktningsmål och förväntade resultat enligt upprättat förslag.
- 3) Kommunfullmäktige fastställer riktlinjer för god ekonomisk hushållning enligt upprättat förslag.
- 4) Kommunfullmäktige fastställer nämndernas tillskott av skattemedel, investering- och exploateringsplan och övriga direktiv i enlighet med Medborgarpartiets förslag till mål- och resursplan för 2024-2026.
- 5) För budgettäckning av löneavtal avsätts sammanlagt 140 mkr till kommunstyrelsens förfogande. I dessa medel inryms även lönerevision för 2023.
- 6) Anslagsbindningsnivån för driftsbudgeten är nämnd. Anslagsredovisningen för uppföljning på nämndnivå sker enligt kommunstyrelsens anvisningar.
- 7) Anslagsbindningen för investerings- och exploateringsplan är på projektnivå.
- 8) Framställningar till kommunstyrelsen om anslag eller bidrag i budget för år 2024, för vilka inte uppförts medel i budgetförslaget, eller vilka inte behandlats i särskild ordning, ska inte föranleda vidare åtgärder.
- 9) Långfristig upplåning kan ske inom fastställd låneram på 1 220 mnkr för 2024 utifrån gällande finanspolicy och inom ramen för av kommunstyrelsen fastställa riktlinjer och befogenheter inom finansverksamheten.